

"It's our shit and we have to deal with it"

Deze bonte stelling vormde de rode draad tijdens een bezoek van een Nederlandse delegatie aan Wisconsin in de USA. Amerikaanse veehouders geven ermee aan dat ze milieuproblemen serieus nemen. De Amerikanen zien veel in de Nederlandse aanpak. Naast kennismaking was het Nederlandse bezoek daarom tevens een oriëntatie voor verdere samenwerking.

Afgelopen twee jaar hebben boeren, onderzoekers en beleidsmakers uit de staat Wisconsin meerdere malen Nederland bezocht. In navolging van Koeien & Kansen heeft dit onder andere geresulteerd in een project *Discovery Farms* in Wisconsin. Een Nederlandse delegatie bracht begin oktober een tegenbezoek. De delegatie bestond uit Koeien & Kansedeelnemer Jan Eggink, Jan Vermeer, deelnemer van het zusterproject Telen met Toekomst en Paul Galama, projectleider van De Marke en onderzoekscoördinator voor Koeien & Kansen bij het Praktijkonderzoek Veehouderij.

Milieuproblemen

Wisconsin zit in de omslag naar schaalvergroting en werken aan een schoner milieu en het leveren van producten met een grote voedselzekerheid. De staat is heuvelachtig met veel rivieren, beken en meren. Belangrijke zorgpunten zijn de uitspoeling en vooral afspoeling (*run off*) van stikstof en fosfaat. Ook maakt men zich ernstig zorgen over afspoeling van ziektekiemen naar het oppervlaktewater. Het risico van afspoeling

(v.l.n.r. Vermeer, Opitz en Eggink)
Discovery Farmers uit Nederland en Wisconsin leren van elkaar

Afspoeling van mest en mineralen is een serieus probleem in het heuvelachtige Wisconsin (USA)

wordt vergroot omdat veel veehouders nog mest uitrijden over bevroren grond en in de herfst koeien buiten laten lopen op een kleine, kale huiskavel. Daarnaast is ook de bemesting en voeding van fosfaat op veel bedrijven erg hoog. Om *run-off* naar oppervlaktewater te voorkomen wil men bufferzones met gras rond deze wateren aanleggen. Op de grotere bedrijven lijkt bovendien mestvergisting perspectief te bieden omdat het, naast een energiebesparing, stank vermindert en ziektekiemen doodt.

Discovery Farms

Het project *Discovery Farms* is onderdeel van een samenwerking tussen universiteiten in Wisconsin, ministeries van landbouw en milieu, voorlichting en boerengroepen. Momenteel hebben zich 34 bedrijven aangemeld om mee te doen aan het project. De bedrijven verschillen sterk in grootte, soorten vee, bouwplan, beweidingsstelsel grondsoort en mate van heuvels.

Samenwerking

Naast het project *Discovery Farms* zijn er plannen voor systeemonderzoek ala De Marke in Platteville. De ministeries van Landbouw en milieu verwachten veel van deze projecten, omdat ze kunnen helpen bij het ontwikkelen van regelgeving die aansluit bij de praktijk. De minister van Landbouw is positief over verdere samenwerking met Nederland. Tijdens het bezoek is een aanzet voor gezamenlijke onderwerpen uitgewerkt. Het gaat om milieu en voedselveiligheid. Uitwisseling van kennis is voor beide landen zinvol. Er liggen kansen voor uitwisseling van boeren, onderzoekers, industrie en beleidsmakers.

Paul Galama,
Praktijkonderzoek Veehouderij

**'Ik heb niet het gevoel dat
MINAS ons geld kost'**

Cor en Corrie Van Laarhoven